

IŠKYLOS IRKLINIAIS LAIVELIAIS

Irklavimas yra vienas iš gražiausių ir maloniausių sportų, o skautei teikia neribotų galimybių pažinti gamtą. Tyliai iriantis pakrantėmis, pamatoma aplinkos augmenija ir gyvūnija: nendrynuose ir ant uolų — įvairių paukščių lizdai, kaip narų, žuvėdrų, laukinių gulbių, žąsų, ančių . . . Aukštesnių medžių viršūnėse — erelių tvirtovės. Įlankoje — briedis, elnias, stirna ar koks mažesnis žvėrelis, atėjęs vandeniui atsigaivinti. Čia pat mikliai žuvauja audinė, pliuškenasi ūdra, stypinėja ilgakojė gervė, o darbštūs bebrai užsispyrusiai plukdo ištikus krūmus savo užtvankai ar buveinei stiprinti. Skaidrame vandeny, prie tyliai plūduriuojančio laivelio priplaukia smalsuolės žuvis, ant irklo nutupia margaspalvis laumžirgis, o kartais ir įsidrąsinusi varlė žaliūkė papteli tiesiai į vadovės sterblę.

Pietų kraštuose — šilto klimato gyventojai labiau puošeiviški. Jų apranga magesnė ir balsai skardesni.

Vandens ir pakrančių augmenija taip pat žavi akį ir stebina savo įvairumu.

Skautė, būdama gamtos draugė, jos nenaikina: neskina gėlių, nelaužo šakų, nebaido paukščių ir žvėrelių. Reikia dar atminti, kad daugelyje valstybių kai kuri augmenija yra draustinė, kurios liesti neleidžia to krašto įstatymai..

Meškeriojamos (vyresnio amžiaus) privalo turėti žvejo leidimą ir laikytis valstybės nustatytų taisyklių.

IRKLINIAI LAIVELIAI

Irklinių laivelių yra daug rūšių, kaip valtys, baidarė („Folbot“ – amerikiečių gamybos, „Klepper“ vokiečių), kanoja, kajakas ir kt. Visi jie skirtingai valdomi ir iriami tik jiems būdingais irklais.

Jūrų skautėms patartina naudoti dvivietę baidarę, kuri yra saugiausia ir patogiausia. Ji beveik niekad neapvirsta, žinoma, jei joje laikomasi visų irkluotojų taisyklių.

PASIRUOŠIMAS IŠKYLAI

Jūrų skautės, šalia irklavimo pamokų, pratinasi apvirsti vandeny ir praktiškai išmoksta saugumo taisykles. Žinodamos, kas atsitinka apvirtus, jos neišsigąsta ir išvengia nelaimės.

Iškylos vadovė turi būti ne tik patyrusi irkluotoja ir plaukikė, bet ir sumani skautė. Svarbiausi jos būdo privalumai: gera nuotaika, pasiryžimas pasiekti tikslą, pastabumas, sugebėjimas išlaikyti drausmę, greita orientacija ir ramumas ištikus nelaimei.

Prieš iškylą vadovė turi būtinai patikrinti kelionės planą, ypač jei sumanyta keliauti upe. Upės vaga kasmet keičiasi, susidaro pavojingų sūkurių, užtvankų, o audrų nuversti medžiai tampa nenumatytomis kliūtimis. Idealiausias patikrinimo būdas — pačiai su kita patyrusia irkluotoja perplaukti numatytą kelią ir įsidėmėti pavojingesnes vietas bei parinkti poilsio užuovėją. Privačioje pakrantėje apsistoti turi būti gautas savininko leidimas. Vietiniai gyventojai dažniausiai yra paslaugūs ir net suteikia reikiamų informacijų.

Prieš ilgesnę kelionę patartina kreiptis į vietinį irkluotojų klubą ar turistų informacijos biurą, kuris parūpina žemėlapius, nurodo stovyklavietes ir vietinius įstatymus.

Sausmečiu būtina iš anksto sužinoti ugniaviečių taisykles. Šių taisyklių nepaisymas gali baigtis miško gaisru, didele pinigine bausme ar net kalėjimu.

Iškylos rytą vadovė patikrina oro sąlygas, klausydama radijo, ar telefonu paskambina radijo stočiai, artimiausios policijos būstinei arba turistų informacijos centrui. Kilus mažiausiai abejonei, iškyla atidedama palankesnei dienai.

Apie iškylas vandeniui labai patartina pranešti vietinei vandens apsaugos sargybai ar policijai. Kai kuriose vietovėse tai yra privaloma.

Pagrindinės irklotojų saugumo taisyklės

1. Iškyloja tik gerai mokanti irkluoti.
2. Nemokanti plaukti į laivelį nelipa.
3. Visos irklotojos, be išimties, dėvi gelbėjimosi liemenes.
4. Niekad neplaukiama nepalankiu oru ar pavojingu vandeniui.
5. Niekad nevilkiama sunkiais rūbais ir aukštais guminiiais batais (wellingtons).
6. Visada pranešama krante liekančiai vadovei numatytos iškylos laikas, kelionės planas, jos tikslas ir sustojimo vietos.
7. Prieš išplaukiant, patikrinamos oro pūslių ar plūdės (buoyancy), pritvirtintos laivelyje. Taip pat patikrinami visi daiktai, jų išdėstymas laivelio dugne: išlyginamas, išbalansuojamas svoris.
8. Laivelis niekad neperkraunamas. Geriau atsisakyti keletos daiktų, negu laivelį pavojingai apsunkinti.
9. Plaukiama atokiau nuo kitų laivų, o su jais prasilenkiant, laikomasi prasilenkimo taisyklių.
10. Išvirtus, laikomasi visų saugumo taisyklių ir niekad nepamirštama svarbiausios — nepalikti laivelio!

IŠKYLA

Prieš išplaukiant, vadovė patikrina visų irklotojų gelbėjimosi liemenes — žiūri, ar jos tinkamai uždėtos. Peržiūri kiekvieną laivelį, jo pakrovos išdėstymą, stebi ar nėra palaidų virvių, į kurias irklotoja, nelaimėi ištikus, gali įsipainioti. Vadovė pažįsta kiekvieną irklotoją ir žino jos pajėgumą

Iškyloje plaukia ne daugiau kaip septyni laiveliai. Priekiniame ir paskutiniame laivelyje pačios stipriausios irklotojos. Vadovė plaukia vidury, tuo būdu jai lengviau stebėti visas iškylojas. Iškyloje dalyvauja bent viena maudyklės sargė (life guard). Irkluojant paliekamas dviejų laivelių nuotolis tarp kiekvieno laivelio. Plaukiama silpniausių irklotojų pajėgumo greičiu.

Jei iškylojama upe, pradžioje plaukiama prieš srovę, o grįžtama pasroviui. Ežere laikomasi arti kranto, nepasitikima vėju, nes jis labai netikėtai ir apgaulingai keičiasi. Baidarę nesunku manevruoti, išnaudojant vėją. Salos, įlankos ir iškyšuliai sudaro skirtingas irklavimo sąlygas, todėl priekinė irklotoja, sėdinti laivelio pirmagalį, yra stebėtoja. Ji apie vandens vagas bei vėjo pasikeitimus praneša savo laivelio užpakalinei irklotojai, kuri yra vairuotoja ir laivelio vadovė. Jos nurodymų klauso priekinė. Dažnai laivelio priekyje sėdi fiziškai stipresnė irklotoja.

Priplaukus kliūtį, pirmasis laivelis duoda ženklą visoms sustoti (pakelia dešinę ranką), ir vadovė patikrina kelią. Įsitikinus, kad kelias nepavojingas, vadovė perplaukia pirma ir praleidžia kiekvieną laivelį. Pavojingoje vietoje negalima išsirikiavus plaukti, nes vienam laiveliui apvirtus,

sekantieji susigrūda, gali net susidaužyti ir sužeisti irkluotojas.

Kelionėje vadovė palaiko gerą nuotaiką, tačiau neleidžia triukšmauti ir šūkauti. Ji atkreipia dėmesį į gamtą, ženklais parodo įsidėmėtiną vietą, augalą, paukštį ar gyvulį. Priplaukus meškeriojus, laikomasi jūrinio ir skautiško mandagumo: laiveliai sustabdomi ir vadovė paprašo leidimo praplaukti.

Perkeliant laivelį per neperplaukiamą vietą, iškrovus visus daiktus, jis nešamas dviejų skaučių. Laivelis pakeliamas už abiejų galų. Jokiu būdu nevelkamas, netempiamas pririšamaisiais lynais ir nenešamas įsikibus į bortus.

Šiukšlės ir maisto atliekos niekad nepaliekamos krante ir nemetamos į vandenį. Viskas sudedama į plastikinius maišus, kurie parvežami namo.

Trumpos iškylos irklutojos apranga

Vasarą, gražiame ore, tinka sportinė stovyklinė apranga. Reikia tik atminti, kad ant vandens saulės spinduliai yra stipresni, ir skaudus nudegimas dažnai neišvengiamas. Apsaugai nuo saulės visada dėvima kepuraitė ir atsargai pasiimama ilgom rankovėm bliuzė bei ilgos kelnės. Jos taip pat apsaugo nuo uodų ir kandžių musių. Negalima plaukti basom, nes pavojinga krante įsidurti į aštrius akmenis, stiklus ir pn. Geriausiai tinka seni teniso batukai su šonuose iškirptom skylėm — vandeniui išbėgti.

Taip pat patartina pasiimti lietpaltis, maudymosi kostiumas, purškalas ar tepalas nuo uodų ir saulės, kišeninis peiliukas ir kt.

Rekomenduojama bent viena aprangos dalis oranžinės spalvos. Šioji spalva geriausiai matoma vandeny ir nelaimės atveju greičiausiai pastebima.

Šaltesniame ore — šiltesni rūbai: būtina vilnonis megztinis (ne sintetinis) ir vilnonės kojinės. Vilnoje yra natūralaus lanolino, kuris, net sušlapus, teikia izoliaciją. Iš šlapios vilnos vanduo išspaudžiamas (ne išgręžiamas) ir, jei nėra galimybės persirengti, megztinis dėvimas šlapias. Medvilnė (cotton) įsiurbia vandenį, kaip kempinė ir šaldo kūną.

Sausi pūkiniai švarkai yra idealūs savo lengvumu ir patogumu, tačiau šlapi pasidaro beverčiais. Patyrę irklutojai pataria vilkėti visą vilnonę aprangą. Apatiniai rūbai gali būti medvilniniai, apsaugojantieji kūną nuo vilnos sukeliančio niežtėjimo. Dabar vis labiau naudojami „float coats“, kurie yra šilti ir atstoja gelbėjimosi liemenes.

Trumpos iškylos pagrindiniai dviviečio laivelio reikmenys

1. Iškylai paruoštas laivelis, irklai, gelbėjimosi liemenės.
2. Rankinė pompa arba įžulniai nupjautas keturių litrų indas (Bleach jug) su rankena — vandens išsėmimui. Kempinė — laivelio dugno nusausinimui.
3. Laivelio galuose pritvirtinti lynai — prisirišimui.
4. Laivelio taisymo priemonės (kramtoma guma tinka laikinam baidarės skylės užtaisymui). Atsarginis irklas.
5. Geriamas vanduo (plastikiniame inde), užkandis ir plastikinis maišas — šiukšlėms.

Vadovės laivelyje — pirmos pagalbos maišelis ir baterinis radijas (nebūtinai).

3-jų dienų iškylos irklutojos apranga ir reikmenys

Kepuraitė, sportinė stovyklinė apranga, ilgos kelnės, ilgom rankovėm bliuzė, vilnonis megztinis, lietpaltis, maudymosi kostiumas, teniso batukai, guminiai botai, kojinės, viena eilutė baltinių, rankšluostis, purškalkas ar tepalkas nuo vabalų ir saulės [degimo]; tualetiniai reikmenys: dantų šepetukas, pasta, šukos, muilkas, tualetinis popierius ir pn.

3-jų dienų iškylos pagrindiniai dviviečio laivelio reikmenys

Žiūr. **trumpos iškylos reikmenys**; šalia jų:

1. 2-jų žmonių palapinė, 2 pripučiami matracai, 2 miegmaišiai.
2. Primusas, virimo puodas, keptuvė; dubenėliai, šaukštai, šakutės, peiliai.
3. Įrankis konservų dėžutėms atidaryti, degtukai (neperšlampamoj dėžutėj), šveistukas (SOS ar kt.), indų šluostukas.
4. Baterinė lemputė ar žibintas.
5. Keli stiprios plastikos gabalai, neperšlampami maišai, virvės.
6. Pirmos pagalbos maišelis.

3-jų dienų iškylos visų iškylautojų reikmenys

1. Kastuvas, kirvis, pjūklas, kibiras, virvė.
2. Pirmos pagalbos priemonės, bent dvi vilnonės antklodės.
3. Žemėlapis, kompasas, signalizacijos lemputė, baterinis radijas.
4. Atsarginis kuras primusams ir žibintams.

3-jų dienų iškylos maistas dviem žmonėm (minimalinis)

Pusryčiams:

- 3 8-ių oz. (227 g) vaisių sunkos dėžutės.
- 2 dėžutės žuvies ar sūrio.
- 3 riestainiai ar 6 riekės duonos.

Priešpiečiams:

- 3 dėžutės sunkos.
- 6 medžioklinės dešrelės.
- 3 riestainiai ar 6 riekės duonos. 3 pomidorai ar agurkai.
- 3 apelsinai.

Dviem vakarieniems:

- 2 dėžutės sriubos.
- 2 dėžutės mėsos.
- 2 riestainiai ar 4 riekės duonos. 2 pomidorai ar agurkai.
- 2 dėžutės konservuotų vaisių.

Priedai:

sausainiai, kava (instant) ar arbata, pieno milteliai, cukrus, druska, pipirai, 4 litrai geriamo vandens, 1 dėžutė sviesto ar margarino, 4-6 bulvės — kepimui prie laužo, dėžutė razinų. Kelionės pradžiai galima paimti virtų kiaušinių, sumuštinų ir šviežių vaisių.

Galima imti ir džiovinto maisto, ypač patartina „beef jerky“. Jis gaunamas sporto ir didesnėse maisto krautuvėse.

Daiktų sudėjimas laivelyje

Visi daiktai sudedami į neperšlampamus plastikinius maišus. Prieš užrišant, iš jų išspaudžiamas oras. Prie kiekvieno maišo pririšama ilgesnė virvė (išvirtus, lengviau daiktus surankioti). Brangiausi daiktai, pvz. foto aparatas, radijas, sudėjus į neperšlampamą maišelį, pririšami laivelyje. Kiti daiktai nepririšami, nes apvirtus jie kliudo ir sunkina laivelį atversti.

Miegmaišiai, antklodės, baltinių pamainos dedamos giliausiai — laivelio galuose. Arčiausiai — palapinė (lietaus atveju greičiausiai pasiekama ir pastatoma), vienos dienos maistas ir būtiniausi dalykai tarp pusryčių ir vakarienės. Visi daiktai lygiai išbalansuojami.

Nakvynė

Nakvynei sustojama iš anksto numatytoje vietoje, maždaug 3 val. prieš saulėleidį. Dar nesutemus, įrengiama stovyklavietė, sutvarkomi nakčiai laivai, išverdamas maistas, susipažįstama su aplinka ir atliekami tos dienos darbai.

Išskirtinu atveju, prireikus plaukti sutemus, laiveliai turi apsišviesti. Šviesos, plaukiančiuose laivuose, pagal įstatymus, privalomos nuo saulėlydžio iki aušros.

Didesni laivai kairėj pusėj šviečia raudona šviesa, dešinėj — žalia. Mažesni laiveliai turi turėti bent vieną baltą šviesą.